

ODENSVI KYRKA

Odensvi prästgård 3:7, Odensvi församling, Köpings kommun, Västmanlands län

BESKRIVNING

Kyrkomiljön

Kyrkplatsen i Odensvi ligger längst söderut i Kölstaåns dalgång i södra Västmanland. Den öppna dalgången präglas av ett svagt böljande jordbrukslandskap, omgivet av större kuperade skogspartier. Bebyggelsen är lokaliserad till högre partier på båda sidor om ån.

Från kyrkan utgår en liten allékantad väg mot öster till Dybecksgården, en timrad prästgård från 1776 som numera används av ortens hembygdsförening. Vid sidan av huvudbyggnaden finns flyglar, loftbod och ca 50 meter österut en f d arrendatorsbostad. Nuvarande prästgård med pastorexpedition ligger omgiven av stor trädgård intill infarten väster om kyrkan.

Kyrkoanläggningen

Kyrkogården är anlagd i terräng som sluttar mot sydost, omgiven av en låg, kallmurad bogårdsmur. Från att tidigare ha dominerats av sandgravar blev på 1950-talet gräsmatta anlagd över större delen av området. På norra sidan finns ett bårhus/gravkapell, uppfört 1950 efter ritningar av arkitekt Bernhard Schill.

Gravkapellet från 1950, på kyrkogårdens norra sida, har fått sin utformning underordnad kyrkans. Klart avvikande är dock takets tegeltäckning. Arkitekten Bernhard Schill upprättade byggnadsritningarna samtidigt med ett restaureringsprogram för kyrkan —
Digitalfotografier Rolf Hammarskiöld

Odensvi kyrka består av ett brett långhus med kor i ett rundat utsprång med strävpelare i öster och torn i väster. Mot norr finns en utbyggnad som numera används som sidokapell. Långhusets murar är slätputsade medan tornets är spritputsade med hörn och muröppningar markerade av slätputsade band. Utmed långhusets takfot löper en gesims som fortsätter runt tornet där den avdelar botten- och klockvåningarna. Fasadputsen blev vid senast gjorda avfärgning struken med vit cementfärg. För övrigt finns på tornets norra sida en liten trappuppgång i trä, utvändigt klädd med kluvna, tjärade furuspån.

Fönsteröppningarna är rundbågiga, fränsett sidokapellets som är stickbågig. De symmetriskt placerade fönstren har bågar och karmar av svartmålat gjutjärn, samt tjocka rutor av munblåst glas. I de elliptiska väst- och sydportalerna sitter pardörrar klädda med profilerade furupaneler, målade med grågul oljefärg. Långhuset täcks av ett säteritak som är valmat mot korets rundade tak, täckt med svartmålad järnplåt. Tornet har en koppartäckt hjälmformad huv med en liten sluten lanternin. Sidokapellet markeras som en särskild byggnad genom sitt höga, pyramidformiga tak.

Kyrkorummet täcks av högt tunnvalv i trä, rakt avslutat i öster, putsat och försett med takrosetter. Korabsiden bildar en hög nisch av samma höjd som östväggen. Väggar och valv är vitputsade och avdelas av en profilerad list. Golvet består genomgående av fernissade bräder, lagda i byggnadens tvärriktning helt utan nivåskillnader. Utmed väggarna finns golvventilation, dold bakom låga, profilerade fotlister. Bänkinredningen är sluten, med gavlar och skärmar laserade i grå och gröna nyanser. Altaret står mot absidens östvägg. En draperimålning omger den snidade, förgyllda altarprydnaden. Framför är en sluten altarring.

Digitalfotografier Rolf Hammarskiöld

Vid sidan av det stora ljusa kyrkorummet finns det lilla sidokapellet med medeltida kryssvalv och muralmålningar. Golvet är belagt med maskinslaget, mörkrött tegel. Dörren är av stående plank, plåtklädd på norra halvan. Inbyggda i den tjocka norra muren finns ett före detta bokskåp och ett utrymme för nattvardsvin.

Kort historik

Omkring 1200 antas att en enskeppig stenkyrka byggdes i Odensvi. På dess norra sida tillbyggdes i mitten av 1300-talet ett gravkor åt biskop Egislus och hans familj. Från denna tid finns en glasmålning bevarad. Även sakristia torde ha tillbyggts då. Under senare hälften av 1400-talet slogs sex valv över kyrkorummet som därmed blev tvåskeppigt. Senast omkring 1500 torde valven ha blivit bemålade. Vid samma tid tillkom förmodligen även en läktare framme i koret, omnämnd i visitationsprotokoll 1637. Året efter ersattes den dåvarande enkla predikstolen med en mer påkostad som alltså är i bruk.

Sidokapellets valvmålningar utgörs av figurmedaljonger sammanbundna av mindre rundlar – Digitalfoto Rolf Hammarskiöld

Kyrkan skadades svårt vid brand 1659 och måste därpå förses med helt nytt yttertak och nya fönster. Under följande tjugo år blev hela kyrkorummet successivt nyinrett. Decennierna runt 1750 skedde åter en omfattande förnyelse, då bland annat en altaruppsats färdigställdes av Jonas Holmin i Västerås. Fasaderna blev vid denna tid avfärgade i en rödgul nyans. Planer fanns att till kyrkan foga ett västtorn, men de gick omintet då ännu en brand inträffade den 20 april 1776.

Förödelsen var så stor att östra, södra och västra sidans murverk ansågs oanvändbara och revs hösten samma år. Norra muren behölls, tillsammans med gravkoret som samtidigt övertogs av församlingen för att omvandlas till sakristia. Med utgångspunkt i denna rest uppfördes under ledning av murmästare Anders Tidestrand från Arboga en kyrka som var högre och längre, fast något smalare än den gamla. För ritningarna svarade en assessor Risell i Stockholm. Långhusets yttertak gjordes med brutet fall och täcktes med spån som tjärades och rödfärgades. I väster tillkom ett torn. Åtta likformiga, rundbågiga fönsteröppningar togs upp, samt syd- och västportaler med runda överljusfönster. Kyrkorummet täcktes med ett tunnvalv i trä, klätt med hyvlad panel som några år senare oljemålades. Av den gamla kyrkans inredning behölls bara predikstolen från 1637 och altarprydnaden från 1757 års altaruppsats. På väggen runt altaruppsatsen gjordes en draperimålning. Slutna bänkkvarter byggdes och de vitmenade väggarna pryddes i första hand med epitafier. Den i stort sett nybyggda kyrkan invigdes den 16 november 1777. Två år senare var tornets murar färdigställda, men täcktes länge med en provisorisk brädhuv.

År 1807 fullbordades tornet genom tillkomsten av en huv, byggd under ledning av byggmästare Jonas Åhlström från Hedemora. Liksom långhustaket blev den spåntäckt och rödfärgad. 1844-45 byggdes läktaren över kyrkorummets västra del och orgel blev uppsatt av Johan Lambert Larsson.

En radikal förnyelse verkställdes 1885 efter arkitekt Ferdinand Bobergs anvisningar. Då insattes nya fönster med karmar och bågar av gjutjärn, samt inre bågar med rutor av matt glas. Kyrkorummets murverksytor blev genom bilning avjämnade. Valvets oljemålade panel överputsades och den nya ytan vitlimmades. Cementgolv göts överallt utom i sakristian. 1700-talets slutna bänkkvarter ersattes med öppna bänkrader som ådrades för att efterlikna ek. Samma färgsättning fick även altarring, läktare och orgelfasad. För kyrkorummets uppvärmning installerades vedeldade kaminer. Åtta år senare restes två höga skorstenar över kyrkans östra del. Dessa kom snart att kritiseras för att de gav kyrkan karaktär av industri. Ännu modernare blev exteriören 1903, då yttertakets spåntäckning ersattes med falsad plåt.

Övre bilden: Kyrkorummet omkring 1900, i den gestaltning det fick vid förnyelsen 1885. Nedre bilden: Kyrkorummet i den gestaltning det fick 1949-50 - digitala kopior av äldre vykort

Kyrkorummet omgestaltades på nytt 1949-50, efter handlingar upprättade av arkitekt Bernhard Schill vid Byggnadsstyrelsen. Kyrkkaminerna från 1885 var då utbrända och bortogs, liksom de kritiserade skorstenarna. Istället infördes elektrisk uppvärmning. Slutna bänkinredning byggdes, med bänkdörrar på orgelläktaren från 1844 som förebild. Det förut ådrade orgelhuset återfick ursprunglig ljus marmorering. I fönstren sattes innerbågar med nyantikglas. Sakristian blev 1952 omvandlad till ett sidokapell. Rummets medeltida valv frilades och dess målningar restaurerades av konservator.

Den senaste stora yttre renoveringen skedde 1960, då fasaderna lagades med KC-bruk. Avfärgning skedde med vit cementfärg. Även fönstren och plåttaket renoverades.

År 1979 blev sidokapellets rötskadade brädgolv ersatt med ett modernt tegelgolv. Det kan ses som inledningen till den stora inre ombyggnaden 1982-83, främst motiverad av att ett nytt värmesystem skulle införas. Hela kyrkan utrymdes och 1885 års cementgolv bilades bort i koret, mittgången och en del av vapenhuset. Efter att kanaler för luftburen värme lagts blev ny bottenplatta gjuten. Sedan lades brädgolv med samma nivå i hela kyrkorummet. Utmed väggarna gjordes golvventilation, dold bakom nyuppsatta fotlister. Bänkinredningen återinsattes, fast med färre antal bänkar och med ny färgsättning. Orgelläktaren förstörades och fick underbyggnader för sakristia i norr och brudkammare i söder.

År 1982 blev delar av kyrkorummets cementgolv uppbrutet så att underliggande tegelgolv från 1700-talet frilades. Dessutom dokumenterades medeltida murverksrester. I mittgången grävdes relativt djupt för installation av fläktkanal – digital kopia av äldre foto i läns museets arkiv

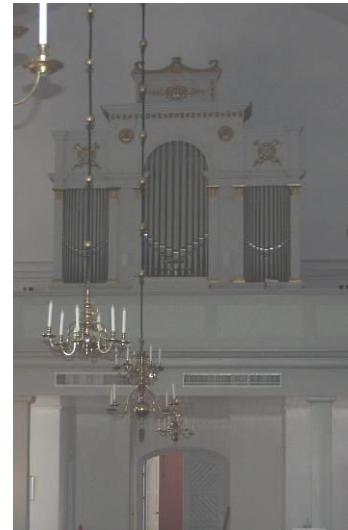
Vapenhusets brädgolv blev borttaget 2003 då det var utsatt för konstant fukt. Istället lades ett tegelgolv. Samtidigt skedde en mögelsanering och översyn av värmesystemet från 1979 som visat sig vara felkonstruerat.

Vapenhusets brädgolv från 1980 låg på cementplatta utan markisolering och var därför konstant fuktigt och orsakade dålig lukt – Digitalfoto Rolf Hammarskiöld 2002

Vapenhusets nya golv består av handslaget tegel från Båltarbo. Istället för tidigare fotlist har en tegelfris lagts längst ner utmed väggarna – Digitalfoto Rolf Hammarskiöld 2004

Kulturhistorisk karakteristik och bedömning

Odensvi kyrka blev efter brand återuppförd 1777-79 med bibehållande av ett medeltida sidokapell mot norr. Karakteristiska yttre drag från denna tid är yttertakets brutna fall, portalerna och fönsterindelningen. Bevarad är också den spånklädda trappuppgången på tornets norra sida. Till de senare förändringar som avspeglas i exteriören hör tornets lanternin från 1807, de svartmålade gjutjärnsfönstren från 1885 och yttertakets plåttäckning från 1903.

Hur kyrkorummet i Odensvi såg ut 1779 är idag svårt att föreställa sig eftersom förändringarna sedan dess varit tämligen genomgripande. Interiörens äldsta inslag är predikstolen från 1638 och altarprydnaden från 1757. Av inredningen som tillkom vid 1777-79 års nybyggnad återstår altarringen och korets draperimålning. 1800-talsinslag är orgelläktaren och orgeln från 1844-45, samt tunnvalvets slätputs med stuckaturer från 1885.

Fönstrens inre bågar och bänkinredningen är från 1949-50, fast ombyggd 1983 då den fick nuvarande målning i klarare färger än förut. Moderniseringen 1983 är överhuvudtaget starkt märkbar. Då lades brädgolv utan nivåskillnader, läktaren utvidgades och fick underbyggnader med helt nyinredda rum.

Det medeltida, kryssvälvda sidokapellet eller Mariakapellet avviker till sin karaktär från resten av kyrkan. Valvets och väggarnas målningar är visserligen fragmentariska, men skänker alltså stämning. Nuvarande tegelgolv som inlades 1979 kontrasterar skarpt och harmonierar tyvärr mindre väl med rummet i övrigt.

Kyrkomiljön i Kölstaåns dalgång, i vilken även ingår prästgård och arrendatorsgård, har klassats som kulturhistoriskt intressant av såväl Köpings kommun som Länsstyrelsen. Noterbart är att prästgården uppfördes 1776 och därmed är samtida med kyrkan.

Att särskilt tänka på i förvaltning och användning av kyrkan och kyrkomiljön:

- Till sitt yttre är Odensvi kyrka en typisk representant för 1700-talets kyrkobyggnad. Karakteristiska drag är långhusets brutna takfall, stora symmetriska fönsteröppningar och portaler.
- Det medeltida sidokapellet med bevarade valv- och väggmålningar är omistligt.
- Korets draperimålning och altarprydnaden från 1700-talet skänker särprägel och är jämte epitafierna kyrkorummets i antikvariskt hänseende mest värdefulla inslag.
- Andra inslag av värde är altarring, predikstol och orgelfasad.

Källor och litteratur

Otryckta källor

Riksantikvarieämbetets antikvarisk-topografiska arkiv (ATA):

- Odensvi kyrkas inventarium upprättat den 15 september 1830, likmätigt Kunglig Majestäts nådiga förordning
- Ihrfors, Eric: Westmannia sacra, handskrift färdigställd 1899-1902, baserad på församlingsarkivens handlingar från äldsta tid till omkring 1900

Västmanlands läns museums arkiv (VLM):

- Historiska anteckningar sammanställda av Gunnar Ekström 6/10-1950
- Arkeologisk rapport 1982-09-20, dnr 192/1982

Västerås stifts arkiv (VS):

- Västerås domkapitel E IV a: 43b, inventering hållen 14/9-1796
- Västerås domkapitel E IV b: 83, inventariebeskrivningar 1842, 1849, 1859 och 1871. Protokoll från biskopsvisitation 1943 och ämbetsberättelse 1957.
- Västerås domkapitel F III a: 6, inventarium 1637

Litteratur

Ahlberg, Hakon och Björklund, Staffan: Västmanlands kyrkor i ord och bild - Förlag: Staffan Björklund 2000

Boström, Erik: Medeltida kalkmålningar i Västmanlands län – en inventering
/Västmanlands museums årsskrift nr 62 - Västerås 1984/

Ekström: Västerås stifts herdaminne, del 1:2; Återstående församlingar – Västerås 1949

Lorichs, Lorenz Ludvig: En bok om Odensvi socken – Köping 1938

Västerås stifts herdaminne, av Joh Fr Muncktell, prost och kyrkoherde i Irsta; första delen – Uppsala 1843

Redaktionella uppgifter

Inventeringsperiod: 2004-11

Fältinventering: Rolf Hammarskiöld, Västerås stift

Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning: Rolf Hammarskiöld, efter samråd med referensgrupp utsedd av Västerås stift

Rapportsammanställning: Rolf Hammarskiöld, Västerås stift

Rapporten färdigställd: 2006-02-07

Sammanställning av viktiga händelser för kyrkan, relaterade till källor

(Uppgifterna t o m 1776 rör den medeltida kyrkan, till största delen riven)

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1200 (ca)	Nybyggnad	Enskeppig kyrka av gråsten uppfördes, 25 x 8 meter stor. Grundmurarna är lagda på blockrik morän.		VLM: arkeologisk rapport 1982-09-20, 192/1982 Ahlberg, s 189
1330- 1350	Nybyggnad (osäkert)	I Västerås stifts herdaminne (Uppsala 1843) görs en avvikande historiebeteckning: biskop Egislus Haquini, innehavare av godset Valsta, skulle på 1330-talet ha inrättat och namngivit Odensvi församling, då han jämte sin gård Valsta, lade var av Köping, Malma och Munktorp därtill. Kyrkan skulle i så fall ha uppförts vid denna tid.		Muncktell, s 7
1350 (ca)	Nybyggnad	Biskop Egisls († 1352) lät uppföra ett gravkor åt sig och sin familj. En fönsterruta med Egislus bild är bevarad		Ahlberg, s 189 Muncktell, s 7
1450- 1500	Valvslagning	Över kyrkorummet slogs murade valv, vilka ganska snart bemålades, liksom Mariakapellets valv. Genom valvslagningen blev kyrkorummet tvåskeppigt, vilket tyder på att kyrkan även breddades.		Ahlberg, s 189 Boström, s 75-79 RAÄ: Bedömning av Ann-Catherine Bonnier
1543		Stora reparationer skedde (för tjära betalades 5 mk, för 8 000 tegel 8 mk och för kalksten 3 mk)		Ekström, s 218
1586		Menige man i Odensvi begärde den 2 februari 1586 någon hjälp av överskottstionden, eftersom åskan förstört kyrktornet.		Ekström, s 221
1637	Äldre kulturhistorisk inventering	Vid första nedtecknade inventeringen hade kyrkan sex fönster. Kyrkorummet täcktes med sex murade valv. Två fristående pelare delade kyrkorummet i två skepp. Såväl pelare som valv var målade och i god kondition. Tegelgolv var lagt. I koret stod ett fristående altare, storlek 2,8 x 1,8 m, uppbyggt av en ram med större stenar med fyllning av mindre stenmaterial i mitten. På gapskullen framme i koret fanns en orgel med 41 pipor. Predikstolen var gammal och ”gemen”. Sakristian fanns i norr, öster om gravkoret. Dess valv var i gott skick. I söder fanns ett välvt vapenhus, också i gott skick.		VLM: arkeologisk rapport 192/1982 VS: F III a; 6, inventarium 1637
1638	Fast inredning – predikstol	Predikstol insattes, skänkt av Gösta Ribbing. Den hade ljudtak med duva över, jämte ett ryggstycke med en sol, jämte porträtt av Luther och Melanchton.		Lorichs, s 27
1639		Korskrank blev insatt.		ATA: Ihrfors, s 1070
1646- 47	Fast inredning – orgelverk	Orgeln förnyades och fick då 7 genomgående stämmor. I koret och under orgelläktaren byggdes nya bänkar	Orgelbyggare troligen från Enköping	ATA: Ihrfors, s 1059 & 1070 Lorichs, s 27
1650		Klockstapeln reparerades. Den kläddes med nya spån som tjärades. Den gamla kopparen ”byttes bort”	Anders och Lars tornresare	ATA; Ihrfors, s 1059

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1652		Norra stigluckan byggdes		
1659	Brand – delvis förstörd	Vådeld drabbade kyrkan den 9/4 detta år. Sakristivalvet spräcktes, fönster och yttertak förstördes, hettan smälte orgelpiporna. Inför återuppbyggnaden skänkte Gustaf Erichson Ribbing 4000 tegel, 4 tolfter bräder och 1 skeppund stångjärn.		Lorichs, s 27 ATA: Ihrfors, s 1061
1659-60	Återuppbyggnad efter brand	Fönster och yttertak iståndsattes efter 1659 års brandskador. Kyrkorummet belades med tegelgolv	Lars Hansson i Boda och Olof Persson	ATA: Ihrfors, s 1064 & 1069 Lorichs, s 27
1664	Vård/underhåll – interiör	Kyrkans inre och yttre väggar lagades och vitlimmades. Altaret flyttades intill östra väggen.		ATA: Ihrfors, s 1069 & 1726
1668	Vård/underhåll – interiör	Orgeln reparerades efter 1659 års brandskador		ATA: Ihrfors, s 1066
1677	Fast inredning – bänkinredning	Ny bänkinredning byggdes		ATA: Ihrfors, s 1729
1678-81	Vård/underhåll – exteriör Vård/underhåll – interiör	Klockstapel och torn tjärades Predikstolen målades Altartavlan renoverades genom förgyllning och målning Bänkinredningen målades Korskranket från 1639 målades Draperimålning ströks upp på väggen runt altartavlan	Johan Målare	ATA: Ihrfors, s 1070 Lorichs, s 27
1683-84	Ändring – ombyggnad, sakristia	Sakristians och vapenhusets väggar målades. Fem av fönstren förstörades och ytterligare ett upptogs så att kyrkan hade inalles sju.		Lorichs, s 27
1686-87	Ändring – ombyggnad, fönster	Två nya, större fönster med galler insattes		ATA: Ihrfors, s 1932
1706	Ändring – ombyggnad, sakristia	Vid inbrott i sakristian natten 1-2/3 borrhades hål i dåvarande dörr av tjocka bräder. Istället insattes en dörr beslagen med kraftiga järnplåtar		ATA: Ihrfors, s 1074-75
1725	Ändring – ombyggnad, fönster	Ett nytt fönster tillkom på norra sidan		ATA: Ihrfors, s 1075
1734-35	Ändring – ombyggnad, läktare	Läktare uppfördes, bekostad av fru Margareta Diurclou	Snickarmästare Lagerberg, Köping	Lorichs, s 28
1738	Vård/underhåll- exteriör	Kyrkans fasader lagades och vitlimmades Ett nytt fönster tillkom i norra gaveln (sidokapellet) Den brandskadade sakristian revs och nyuppfördes	Muraremästare Nils Pihl	Lorichs, s 28
1739	Fast inredning – bänkinredning	Ny bänkinredning insattes		Lorichs, s 28
1741-43	Specifika inventarier – klocka	Stora klockan blev omgjuten 1741 Lilla klockan blev omgjuten 1743	Isac Rockman, Sala	VLM: Ekströms noteringar
1753	Ändring – ombyggnad, sakristia	I sakristian murades ny spis och nytt golv blev inlagt		Lorichs, s 28
1757-58	Fast inredning – altartavla	Altartavla med snidad, förgylld omfattning insattes	Bildhuggare Jonas Holmin, Västerås	Lorichs, s 31-32

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1776	Brand – helt förstörd	Kyrkan förstördes vid brand den 20/4 detta år Hösten 1776 nedrevs murverken helt, utom norra sidans, som fick stå kvar. Grunden till en ny kyrka blev lagd. Gravkoret inköptes för att omvandlas till sakristia. (Så länge församlingen saknade kyrka hölls gudstjänster på närbelägna Häggesta gård.)	Assessor Risell, Stockholm (ritningar) Muraremästare Tidestrand, Arboga (byggledare)	ATA: Ihrfors, s 1081-1088 VS: E IV b; 83, inventarium den 12/6 1842 F III; a 2/7 1780 Lorichs, s 36-37

Sammanställning av viktiga händelser för kyrkan, relaterade till källor

(Uppgifter om den nuvarande kyrkan, uppförd 1776)

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1777-79	Nybyggnad – kyrkan i sin helhet Valvslagning	Nybyggnad: <ul style="list-style-type: none"> Nya murar i öster, söder och väster sammanmurades med kvarstående mur i norr. Den nya kyrkan i motsats till den gamla byggdes enskeppig och därför var bredden minskad från 18,45 till 15 m. Genom utvidgning av koret ökades längden från 30,3 till 38,25 m. Åtta stora fönsteröppningar togs upp (nio fönsterbågar i varje karm i kyrkan och sex i tornrummens kammare) Långhusets tak spånslogs och rödfärgades. Över kyrkorummet slogs ett tunnvalv i trä Predikstolen reparerades provisoriskt och uppsattes Ett altare i sten med täljstensskiva byggdes Altarring med knäfall uppsattes Altarprydnaden från 1757-58 hade tillvaratagits från gamla kyrkan och återuppsattes. Sakristia iordningställdes på norra sidan, i det tidigare gravkoret. Den fick fönster med målat glas och under väggen mot kyrkorummet välvdes en vinkällare. I muren ovan källaren gjordes ett bokskåp. 16/11-1777 invigdes den nybyggda kyrkan Tornets mur var färdig 1779, höjd 19,8 m, täckt med en provisorisk huv. Tanken var att bygga på en spira ”när förmågan tillsäger” 	Assessor Risell, Stockholm (ritningar) Muraremästare Tidestrand, Arboga (byggledare) Jonas Ramberg (predikstol) Anders Häggström (altarring och pallar)	Lorichs, s 41-43 VS: E IV b; 83, inventarium den 12/6 1842 ATA: Ihrfors, s 1081-1088
1781	Vård/underhåll – målning	Det nyslagna tunnvalvet målades med oljefärg Den gamla predikstolen reparerades mer fullständigt och försågs åter med ljudtak. Målning skedde med ”pärlfärg”	Isac Stenman	VS: E IV a; 63b, inventering hållen den 14/9 1796
1783	Fast inredning – altarring	Altarringen fullbordades och målades med oljefärg		ATA: Ihrfors, s 1088
1786	Specifika inventarier – kyrkklocka	Klockorna flyttades upp i den nybyggda klockvåningen. Tornet var ännu ej helt färdigt.	Jon Olofsson	VS: E IV a; 63b, inventering hållen den 14/9 1796

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1788		Tornet försågs med huv av bräder	Anders Tidstrand	Lorichs, s 44
1807	Nybyggnad – torn	Tornet blev slutligen färdigställt; <ul style="list-style-type: none"> • Dess tak fick spåntäckning som rödfärgades • Fyra fönster insattes • Tornhuvens kröntes med kopparklädd glob • Under sakristians höga tegelvalv byggdes ett platt tak, som putsades. 	J Ählström (torntaket) Zacharias Bohm (fönstren) L E Getzhult (globen)	Lorichs, s 44 VS: E IV b; 83, Inventarium den 12 juni 1842
1808	Vård/underhåll-målningsarbete	Altarprydnaden från 1757-58 ommålades		Lorichs, s 45
1816	Ändring – ombyggnad, tak	Sakristians tak gipsades	Joh Redin	VLM: Ekströms noteringar
1830	Äldre kulturhistorisk inventering	Vid inventering konstaterades att spricka uppstått i koret ”på vardera sidan ovan och nedan om fönstren”. Dessutom påpekades att valvet var beklätt med oljemålade bräder, ”icke som nu brukas med gärdsel och kalkbruk”. Det medförde ”att vid töväder efter stark köld nedföll takdropp” (som orsak angavs ”bristande tillgångar och måhända även byggmästarens okunnighet”)		ATA & VLM: Inventarium 1830, upprättat enligt Kunglig Maj: t förordning
1832	Ändring – begravnings-plats/kyrkogård	Kyrkogårdsmurarna ombyggdes		VLM: Ekströms noteringar
1842-49	Vård/underhåll – exteriör	<ul style="list-style-type: none"> • Väggarna blev ut- och invändigt lagade och vitstrukna. • Yttertaketets spåntäckning lagades och tjärströks 		VS: E IV b; 83, Inventarium den 26 juni 1849
1844	Fast inredning – läktare	Orgelläktare byggdes		VS: F III; a 5/6 1852
1845	Fast inredning – orgel, orgelfasad	Orgelverk med 11 stämmor uppsattes på den nybyggda orgelläktaren. Läktare och orgelhus marmorades med oljefärg.	Orgelbyggare Johan Lambert Larsson	VS: E IV b, inventarium 1849 Lorichs, s 47
1859	Vård/underhåll – exteriör	Långhusets tak ströks med ”sammankokad tjära och rödfärg”		VS: E IV b; 83, inventarium 1859
1869-70	Vård/underhåll – exteriör	Långhustaketets spåntäckning ströks med asfalttjära En del av tornets spåntäckning lagades Ny kakelugn blev uppsatt i sakristian		VS: E IV b; 83, inventarium den 9/9 1871
1885	Ändring – ombyggnad, fönster Ändring – ombyggnad, interiör Ändring – ombyggnad, golv Teknisk installation – värme	Upprustning/omgestaltning den 11/5-24/10 1885 <ul style="list-style-type: none"> • Nya fönster av gjutjärn insattes, vilka från början var målade i blågrå nyans. Rutor av matt glas • Väggar avjämnades och vitlimmades • Valvets tidigare synliga panel överputsades och den nya ytan vitlimmades • Nya cementgolv blev gjutna utan föregående schaktning. (Två äldre tegelgolv fanns därför kvar under, vilka dokumenterades 1980) • Öppen bänkinredning byggdes och ekådrades • Predikstolen ommålades och förgylldes, flyttades från sin plats nära sakristian österut mot koret • Altarprydnad, altarring, läktare och orgelfasad ådrades i ek och förgylldes • Två vedeldade kaminer installerades 	Arkitekt Ferdinand Boberg Cementgolv, valv och väggar: C G Englund, Barksta Snickeri: C T Tilja, Jönsarbo i Heds sn Måleri: N V Johansson, Köping	VLM: Besiktnings - protokoll Köpings byggkonsulter maj 1978 ATA: Ihrfors, s 1091 Lorichs, s 48-50

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1893	Ändring – ombyggnad, tak	Två höga skorstenar uppmurades för kyrkans nya eldstäder. (Skorstenarna kritiserades av samtiden för att de gav intryck av fabrik.)		VS: F III a; 39, Ämbetsberättelse 1897
1903	Ändring – ombyggnad, tak	Yttertakets spåntäckning ersattes med falsad plåt		Lorichs, s 51
1923	Vård/underhåll – exteriör	Kyrkans fasader lagades och avfärgades. Taket lagades och ommålades.	Fasad: N Cedergren & E P Velin, Köping Plåt: J A Lundgren, Köping	Köpingsposten 1923-08-13
1925	Vård/underhåll – interiör	Valv och väggar ommålades		
1927	Fast inredning – orgel	Nytt orgelverk installerades		
1943	Äldre kulturhistorisk inventering	Vid biskopsvisitation söndagen den 17/10 konstaterades att kyrkogården var väl vårdad men led av två vanliga fel; det första var de många grusgravarna som skapade ett livlöst och ödsligt intryck och det andra gällde de knapphändiga inskriptionerna på gravstenarna.		VS: E IV b; 83, Protokoll fört vid biskopsvisitation den 15-17/10 1943
1947		I tillstånd till restaurering av Odensvi kyrka motsatte sig Byggnadsstyrelsen att församlingen behöll kyrkans öppna bänkrader oförändrade		ATA: Tillstånd 1947-01-15
1949-1950	Teknisk installation – värme Fast inredning – bänkinredning	Stor upprustning: <ul style="list-style-type: none"> • Kyrkkaminerna från 1885 var utbrända och borttogs. Även skorstenarna från taket avlägsnades. • Elektrisk uppvärmning infördes. • Sluten bänkinredning byggdes, med gamla bänkdörrar på orgelläktaren som förebild, målades med rödbrun färg. • Det förut ådrade orgelhuset återfick ursprunglig ljus marmorering • Plåttaket lagades och ommålades Nytt bårhus byggdes på kyrkogårdens norra sida.	Arkitekt Bernard Schill Konservator Sven Dahlén (orgelhuset)	ATA: Program för restaurering 28/2-1942 VS: Ämbetsberättelse inkommen till domkapitlet 31/1 1957 VLT 1950-10-04
1952	Ändring – ombyggnad, interiör	Sakristian omvandlades till Mariakapell; <ul style="list-style-type: none"> • Innertak från 1807 borttogs • Det frilagda murade valvets målningar framskrapades och rengjordes • I norra väggens nisch (tidigare sakramentsgömma) insattes ett bönealtare 	Konservator Nils Källe Häggesta snickerifabrik	VLT 1952-08-27 & 1952-09-02
1960	Vård/underhåll – exteriör	Yttre renovering; <ul style="list-style-type: none"> • Kyrkans fasader lagades med KC-bruk och avfärgades med vit cementfärg (Aktivan) • Samtliga fönster renoverades. • Plåttaket lagades och ommålades 		ATA: Besiktning-protokoll Köpings byggkonsulter maj 1978 VLT 1960-08-25

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1974	Ändring – ombyggnad	En mindre läktarunderbyggnad gjordes för toalett och brudkammare på ömse sidor om mittgången.	Arkitekt Per Bohlin	ATA: Bygghandlingar
1978	Vård/underhåll – exteriör	Plåttaket lagades och ommålades. Nya fotplåtar, ståndrännor och rännदार av fabrikslackerad svart plåt uppsattes.		VLM: rapport 1999-11-17, dnr 98: 388-316
1979	Ändring – ombyggnad, golv	På grund av röta blev dåvarande sakristians brädgolv upprivet och istället lades maskinslaget tegel. Vid utgrävningen hittades gravlämningar.		BB 1979-05-03, 1979-08-24,
1982-83	Ändring – ombyggnad, interiör Ändring – ombyggnad, golv Teknisk installation – värme	Kyrkan genomgick stor upprustning: <ul style="list-style-type: none"> • Ny västport uppsattes, då den tidigare var svårt sliten • Hela kyrkorummets inredning borttogs tillfälligt för att kunna gräva en samlingskanal för nytt värmesystem under mittgången. • Korets cementgolv revs för att få koret i samma nivå som övriga kyrkorummet. • I hela kyrkorummet lades nytt furugolv på regler över befintligt cementgolv. Där 1885 års cementgolv blivit uppbrutet göts ny betong. • Läktaren utökades 3 meter. • Tidigare läktarpelare ersattes med bärande väggar för underbyggnad. I norra delen inreddes ny sakristia och i södra sidan brudkammare • Kyrkorummets valv och väggar lagades och kalkavfärgades. • Korets draperimålning rengjordes och konserverades • I fönsterbänkarna överputsades tidigare kondensvattenrännor varefter dessa ytor målades med silikatfärg. • Den gamla läktarbarriären återuppsattes. • Läktarpelare i liknande utförande som de tidigare byggdes på betongfundament • I vapenhuset lades brädgolv som i kyrkorummet. • I utrymme över del av vapenhuset installerades eldrivet luftbehandlingsaggregat. Det värmer upp returluft som sugits ned bakom golvsocklar och långsidorna. 	Arkitekt Anders Berglund Byggladare Edvard Ruin Konservator Alf Hedman Värmeprojekt: ECS-teknik	VLM: Byggnadsbeskrivning Berglunds arkitektkontor 1981-12-21 Bygghandlingar
1999	Vård/underhåll – exteriör	Plåttaket lagades och ommålades. Återstående rännदार av gammal svartplåt blev utbytta, liksom hela plåttaket på den lilla trapputbyggnaden på tornets norra sida. Ersättande plåt var rostskyddslackerad i fabrik och målades med svart oljefärg (Isotrol, Engwall & Claesson) efter läggning. Befintlig äldre plåt rostskyddsmålades (Serablock super, Dickursby) och färdigmålades svart. Kyrkportarna ommålades med oljefärg i grågul nyans, <i>NCS 2010-Y20R</i> . <u>Notering:</u> Fasadputs som är inbyggd av torntrappan har äldre ljus rödgul kalkavfärgning, <i>Grupp 19 rad 4 i "Kalkfärg 90"</i>	Byggekonsult Ove Eriksson	VLM: rapport 1999-11-17, dnr 98: 388-316

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
2003	Ändring – ombyggnad, golv	Hösten 2003 borttogs vapenhusets brädgolv som var rötangripet. Istället lades ett golv av handslaget stortegel (Bältarbo). Översyn av värmesystemet (delvis felkonstruerat).	ECS-teknik	VLM: Rapport 2004-03-18, dnr 020138
2004-2005		Vårdplan för Odensvi kyrka blev upprättad	ECS-teknik	